

Abstrakt (jednostránkový souhrn) v češtině

Růstová restrikce předčasně narozených novorozenců je závažná komplikace pro další vývoj dítěte. Do jaké míry se na ní podílí nízký obsah některých makronutrientů mateřského mléka a jak jsou nutrienty asociovány s mateřskými charakteristikami dosud není definitivně jasné. Cílem dizertační práce bylo vyhodnocení obsahu makronutrientů ve vzorcích mateřského mléka po předčasném porodu během prvních 9 týdnů laktace a určení vztahu mezi mateřskými faktory a obsahem makronutrientů. V prospektivní observační studii byly odebírány vzorky mléka po dobu 9 postnatálních týdnů po předčasném porodu (24+0-35+6 gestační týden). Obsah makronutrientů byl analyzován infračervenou transmisí spektroskopií. Celkem bylo analyzováno 1917 vzorků. Skupina A (969 vzorků) vzorků zahrnovala těžkou nezralost, skupina B (948 vzorků) střední a lehkou nezralost. Obsah bílkoviny klesal z 1,6 g/dl ve skupině A a 1,5 g/dl ve skupině B v prvním týdnu života na 1,1 g/dl do konce 3. týdne v obou skupinách, poté zůstal stabilní až do 9. týdne. Obsah sacharidů a tuků byl relativně stabilní. U tuků byla zaznamenána větší interindividuální variabilita. U primipar byl zjištěn vyšší obsah bílkovin a nižší obsah sacharidů ve srovnání s multiparami. Vaginální porod byl asociován s vyšší hodnotou sacharidů v mléce než při porodu císařským řezem. Obezita (body mass index, BMI $\geq$ 30) před těhotenstvím byla spojena se zvýšeným obsahem tuku a energie. Naopak kouření bylo asociováno s nižším obsahem tuku a energie. Závěr: obsah bílkoviny po předčasném porodu klesal během prvních 3 týdnů laktace, koncentrace byla dále nižší než 1,5 g/100 ml (79 % vzorků) a téměř polovina všech analyzovaných vzorků (48,3 %) měla energetický obsah nižší než 67 kcal/dl, což byla původně očekávaná referenční hodnota. Obsah makronutrientů v mateřském mléce nebyl ovlivněn stupněm nezralosti. Při výživě předčasně narozených dětí mateřským mlékem by měl být zohledněn nízký obsah bílkoviny, energie a vliv některých mateřských faktorů. Analýza makronutrientů MM infračervenou spektroskopií je finančně náročná, ale aplikovatelná metoda pro perinatologická a intermediární centra.

Klíčová slova: mateřské mléko, nedonošené dítě, makronutrienty mléka, předčasný porod, složení mateřského mléka